

**ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT**

DECIZIA ICCJ Nr. 80 / 5.12.2022

Publicată în MOR 54/19.10.2023

Dosar nr. 2.112/1/2022

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele delegat al Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile
Valentina Vrabie — președintele delegat al Secției a II-a civile

Denisa Angelica Stănișor — președintele delegat al Secției de contencios administrativ și fiscal

Mariana Hortolomei — judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu — judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea — judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan — judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă
Diana Manole — judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru — judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu — judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță — judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa — judecător la Secția a II-a civilă
Daniel Gheorghe Severin — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Carmen Mihaela Voinescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Luiza Maria Păun — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Claudia Marcela Canacheu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Marius Ionel Ionescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.112/1/2022, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele delegat al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Mihaela Lorena Repana, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 643/99/2021, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nefiind formulate puncte de vedere de către părți.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale a dispus, prin Încheierea din 27 septembrie 2022, în Dosarul nr. 643/99/2021, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „*În aplicarea art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispoziția de trimitere din cuprinsul textului la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, se impune a fi interpretată ca vizând doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș sau dispoziția de trimitere vizează toate condițiile dreptului comun ale acestui tip de pensie, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș — procentual doar din punctajul mediu anual realizat de susținător, fără raportare la drepturile corespunzătoare pensiei de serviciu?*”.

II. Dispozițiile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

8. Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 7/2006*):

„Art. 73¹. — (13) *Pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor ai funcționarului public parlamentar, în condițiile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.*”

9. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*):

„Art. 83. — *Pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor, dacă susținătorul decedat era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii.*

Art. 84. — *Copiii au dreptul la pensie de urmaș:*

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b).

Art. 85. — (1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei standard de pensionare, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 15 ani.

(2) În cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv cu 6,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus.

Art. 86. — (1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă, pe perioada în care este invalid de gradul I sau II, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin un an.

(2) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă și de durata căsătoriei, dacă decesul soțului susținător s-a produs ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale și dacă nu realizează venituri lunare din activități dependente aflându-se în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I lit. a) și b) sau pct. II, ori dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 87. — Soțul supraviețuitor care nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 85 și la art. 86 alin. (1) beneficiază de pensie de urmaș pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare din activități dependente aflându-se în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I lit. a) și b) sau pct. II, sau dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 88. — Soțul supraviețuitor care are în îngrijire, la data decesului susținătorului, unul sau mai mulți copii în vârstă de până la 7 ani, beneficiază de pensie de urmaș până la data împlinirii de către ultimul copil a vârstei de 7 ani, în perioadele în care nu realizează venituri lunare din activități dependente aflându-se în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I lit. a) și b) sau pct. II, sau dacă acestea sunt mai mici de 35% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 89. — (1) Pensia de urmaș se stabilește, după caz, din:

a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

a) 50% — pentru un singur urmaș;

b) 75% — pentru 2 urmași;

c) 100% — pentru 3 sau mai mulți urmași.

Art. 90. — Cuantumul pensiei de urmaș, în cazul orfanilor de ambii părinți, se stabilește prin însumarea drepturilor de pensie de urmaș, calculate după fiecare părinte.

Art. 91. — În cazul modificării numărului de urmași, pensia se recalculează în conformitate cu dispozițiile art. 89 alin. (2).

Art. 92. — Copiii și soțul supraviețuitor care au dreptul la o pensie proprie și îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după susținătorul decedat pot opta pentru cea mai avantajoasă pensie.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

10. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Iași la 11 februarie 2021, cu nr. 643/99/2021 contestatoarea a solicitat anularea Deciziei nr. xxxxxx/13.01.2021 privind acordarea pensiei de urmaș și obligarea intimitei casa teritorială de pensii la emiterea unei alte decizii prin care cuantumul pensiei de urmaș să fie corect calculat.

11. În motivarea cererii a arătat că, drept urmare a decesului soțului său, la data de 5 noiembrie 2020, a depus la casa

teritorială de pensii o cerere pentru acordarea pensiei de urmaș din pensia de serviciu a soțului. Cererea a fost admisă, însă, deși se face mențiune că i se cuvine 50% din pensia soțului decedat, calculul efectuat de intimată este eronat, procentul fiind aplicat la pensia de drept comun, iar nu la pensia de serviciu pe care o primea susținătorul său.

12. A invocat dispozițiile art. 73¹ din Legea nr. 7/2006 și a arătat că, potrivit art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, cuantumul acestei pensii „se stabilește procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel: a) 50% — pentru un singur urmaș (...)”. Or, intimata a admis cererea de pensionare, însă suma calculată efectiv ca pensie de urmaș nu reprezintă jumătate din pensia defunctului soț.

13. Prin întâmpinare, intimata a solicitat respingerea contestației, arătând, în esență, că soțul contestatoarei a avut o pensie de serviciu în cuantum de 12.883 lei, care reflectă cele două componente: pensia de asigurări sociale de 3.300 lei și suplimentul de la bugetul de stat de 9.581 lei. A invocat dispozițiile art. 73¹ din Legea nr. 7/2006 și art. 85, 87, 89, 92 din Legea nr. 263/2010, precizând că a calculat pensia de urmaș după algoritmul legiferat de Legea nr. 263/2010, care prevede că pensia de urmaș este 50% din punctajul mediu anual realizat de susținător, adică 50% din 378.688 de puncte, obținându-se punctajul pensiei de urmaș convenite reclamantei, ce conduce la un cuantum de 2.731 lei.

14. Prin Sentința nr. 2.941 din 20 decembrie 2021, Tribunalul Iași a respins contestația, reținând că, în cuprinsul Deciziei de pensie nr. xxxxxx/10.10.2016 emise de casa teritorială de pensii în beneficiul soțului contestatoarei, este menționat un punctaj mediu anual de 378.688 de puncte. Pensia de urmaș convenită contestatoarei a fost calculată raportat la acest punctaj și în funcție de prevederile legale aplicabile, rezultând un cuantum al pensiei de urmaș de 2.731 lei. Cele 50 de procente prevăzute de art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 s-au stabilit cu referire la punctajul mediu anual realizat de soțul decedat al contestatoarei, și nu la cuantumul efectiv de 12.883 lei al pensiei decedatului, aceasta fiind modalitatea de calcul prevăzută de lege și aplicată corect de către intimată în decizia privind acordarea pensiei de urmaș.

15. Împotriva acestei sentințe a declarat apel contestatoarea, susținând că sunt incidente și dispozițiile Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 96/2006), și că raționamentul intimitei, împărțit de tribunal, apare ca nelegal. A solicitat admiterea apelului și, pe fond, obligarea intimitei la calcularea drepturilor de pensie prin raportarea procentului de 50% la totalul drepturilor convenite autorului său, stabilite potrivit deciziei de pensionare emise pe numele acestuia.

16. La termenul din 31 mai 2022, instanța de apel a pus în discuția părților legea aplicabilă situației juridice deduse judecății, având în vedere referirile la dispozițiile Legii nr. 96/2006 din cuprinsul cererii de apel. În raport cu situația de fapt dedusă judecății s-a reținut că sunt incidente dispozițiile Legii nr. 7/2006, autorul contestatoarei fiind beneficiar al pensiei de serviciu, iar decizia contestată are ca temei prevederile Legii nr. 215/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 22 iulie 2015 (Legea nr. 215/2015).

17. Intimata a formulat întâmpinare, învederând că funcționarii parlamentari, pentru care pensia de serviciu reflectă două componente — pensia de asigurări sociale (din sistemul public) și suplimentul de la bugetul de stat —, sunt și pensionari ai sistemului public de pensii, astfel că beneficiază de prestațiile de asigurări sociale și facilitățile acordate beneficiarilor acestui sistem. Astfel, beneficiarii pensiei de serviciu acordate în baza

Legii nr. 7/2006, pentru partea din pensia de serviciu care depășește nivelul pensiei din sistemul asigurărilor sociale care se suportă din bugetul de stat, nu pot beneficia decât de pensia de urmaș din bugetul de asigurări sociale.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

18. Completul de judecată al instanței de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

19. Astfel, a arătat că litigiul este în curs de judecată în calea de atac a apelului formulat împotriva sentinței prin care instanța de fond a soluționat contestația împotriva deciziei de stabilire a drepturilor de pensie de urmaș. Potrivit prevederilor art. 153 și 155 din Legea nr. 263/2010, tribunalul soluționează în primă instanță contestațiile împotriva deciziilor de pensionare emise de casele teritoriale de pensii, iar împotriva hotărârii tribunalului se poate face numai apel la curtea de apel competentă, astfel încât Curtea de Apel Iași — Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

20. Soluționarea apelului, având în vedere considerentele hotărârii primei instanțe și motivele căii de atac exercitate în cauză, depinde de modalitatea de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006, respectiv de dezlegarea chestiunii de drept sesizate.

21. Problema de drept enunțată este nouă, iar aspectele ce fac obiectul sesizării sunt chestiuni de drept asupra cărora instanța supremă nu a statuat, așa cum rezultă din jurisprudența sa.

22. Cât privește condiția noutății, verificând jurisprudența în materie, nu se observă cristalizarea unei practici judiciare în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006, text de lege ce a fost introdus prin Legea nr. 215/2015.

23. În speță, se pune problema stabilirii înțelesului și aplicării prevederilor art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006, normă legală ce cuprinde o dispoziție de trimitere la Legea nr. 263/2010.

24. Potrivit art. 50 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 24/2000*), „(1) În cazul în care o normă este complementară altei norme, pentru evitarea repetării în text a acelei norme se va face trimitere la articolul, respectiv la actul normativ care o conține. (...) (3) Trimiterea la normele unui alt act normativ se poate face la întregul său conținut ori numai la o subdiviziune, precizată ca atare (...)”.

25. Dispozițiile art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006, care reglementează pensia de serviciu a funcționarului public parlamentar, conțin în privința pensiei de urmaș o trimitere la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010. În consecință, potrivit regulilor de tehnică legislativă, elementul completator întregeste norma juridică de bază care nu este aptă să funcționeze independent. Trimiterea la art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 fiind integrală, și nu doar în raport cu o subdiviziune a textelor, ar impune concluzia complinirii art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006 cu toate aceste prevederi legale ce reglementează atât condițiile de acordare, cât și modalitatea de calcul al pensiei de urmaș.

26. Referitor la cel din urmă aspect, modalitatea de calcul al pensiei de urmaș, sunt incidente dispozițiile art. 89 din Legea nr. 263/2010.

27. Articolul 731 alin. (2) din Legea nr. 7/2006 stabilește pentru funcționarii publici parlamentari cu un stagiul de cotizare de 30 de ani dreptul la pensie pentru limită de vârstă la împlinirea vârstei standard de pensionare din sistemul public de pensii, iar alin. (3)—(9) ale aceluiași articol reglementează pensia de serviciu a funcționarului public parlamentar, instituind condițiile de acordare și modalitatea de determinare a cuantumului pensiei.

28. În cadrul sistemului unitar de pensii publice, pensia în plată sau la care ar fi avut dreptul susținătorul decedat se stabilește pe baza punctajului mediu anual [cuantumul pensiei se determină prin înmulțirea punctajului mediu anual realizat de asigurat cu valoarea unui punct de pensie — art. 94 alin. (1) din Legea nr. 263/2010]. În consecință, prin aplicarea procentului legal asupra punctajului mediu anual al susținătorului decedat [art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010] se determină valoarea pensiei de urmaș, care este echivalentă cu valoarea matematică procentuală din pensia în plată a antecesorului. Această premisă nu se aplică în cazul pensiei de serviciu reglementate de art. 731 din Legea nr. 7/2006, al cărei cuantum se determină prin aplicarea procentului de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni înainte de data pensionării a funcționarului parlamentar. Prin aplicarea procentului legal asupra punctajului mediu anual al susținătorului decedat [art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010], pensia de urmaș a funcționarului parlamentar nu se mai raportează la aceeași bază de calcul, valoarea acesteia calculată exclusiv cu referire la pensia de asigurări sociale fiind inferioară matematic procentului determinat prin trimitere la pensia aflată în plată sau la care ar fi fost îndreptățit funcționarul parlamentar decedat.

29. Având în vedere diferențele majore dintre condițiile de acordare și modalitatea de calcul al cuantumului pensiei de serviciu reglementate de Legea nr. 7/2006, respectiv de Legea nr. 263/2010, este necesar a se stabili dacă dispoziția de trimitere din cuprinsul art. 731 alin. (13) din Legea nr. 7/2006 la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 se impune a fi interpretată ca vizând doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș sau vizează toate condițiile dreptului comun ale acestui tip de pensie, inclusiv modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș — procentual doar din punctajul mediu anual realizat de susținător, fără raportare la drepturile corespunzătoare pensiei de serviciu.

30. În consecință, s-a apreciat că, în speță, condițiile sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă sunt suficient de bine caracterizate și permit declararea ca admisibilă a sesizării.

31. S-a menționat că problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție consultate la data formulării sesizării.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

32. Apelanta a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă; nu a formulat un punct de vedere asupra dezlegării problemei de drept.

33. Intimata a depus un punct de vedere scris, lăsând la aprecierea instanței soluția ce se va pronunța asupra sesizării, arătând că opinia casei teritoriale de pensii în privința interpretării dispozițiilor legale este cea exprimată în actele procesuale și care rezultă din actul contestat.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

34. Instanța de trimitere a arătat că, în forma republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 25 mai 2009 a Legii nr. 7/2006, pensia de urmaș era reglementată de dispozițiile art. 81, fiind acordată copiilor și soțului supraviețuitor dacă, la data decesului, funcționarul public parlamentar beneficia de pensie de serviciu sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii de serviciu. Astfel, art. 81 alin. (6) prevedea următoarele: „*Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește prin aplicarea unui procent din pensia de serviciu aflată în plată sau*

din pensia de serviciu la care ar fi avut dreptul funcționarul public parlamentar la data decesului, în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel: a) pentru un singur urmaș — 50%; b) pentru 2 urmași — 75%; c) pentru 3 sau mai mulți urmași — 100%.”

35. Dispozițiile art. 74—77, 80, 81 și 96 din Legea nr. 7/2006, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 25 mai 2009, au fost abrogate expres prin prevederile art. 196 lit. h) din Legea nr. 263/2010.

36. Articolul 73¹ a fost introdus în Legea nr. 7/2006 prin Legea nr. 215/2015. Din expunerea de motive a Legii nr. 215/2015 rezultă că prin adoptarea acestui act normativ s-a urmărit instituirea unui regim juridic reparatoriu, precum și a unui cadru legislativ nediscriminatoriu atât în cadrul aceleiași profesii, cât și în raport cu alte categorii socioprofessionale. Scopul declarat al Legii nr. 215/2015 a fost așadar acela al reacordării pensiilor de serviciu avute la 31 august 2010, data intrării în vigoare a Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, cu modificările ulterioare (Legea nr. 119/2010).

37. Totuși, în noua formă adoptată, actul normativ special nu mai prevede un algoritm propriu de determinare a cuantumului pensiei de urmaș, făcând trimitere exclusiv la prevederile legii generale, Legea nr. 263/2010.

38. Or, dispozițiile art. 89 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 prevăd acordarea pensiei de urmaș în raport cu pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat.

39. Această regulă de principiu este în acord cu rațiunea instituirii pensiei de urmaș, care urmărește să asigure un venit de înlocuire în beneficiul soțului supraviețuitor și al copiilor, persoane față de care autorul are o obligație legală de întreținere și care, odată cu decesul autorului, sunt lipsite de contribuția financiară a acestuia.

40. În acest sens, instanța de trimitere a făcut referire la considerentele reținute în paragraful 18 din Decizia Curții Constituționale nr. 699 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 15 ianuarie 2021, precum și la considerentele de la paragrafele 62 și 63 din Decizia nr. 19 din 11 aprilie 2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 587 din 16 iunie 2021, care susțin această trăsătură caracteristică a pensiei de urmaș.

41. În considerarea caracterului de venit substitutiv, destinat să compenseze în parte pierderea veniturilor soțului decedat, aplicarea procentului prevăzut de lege trebuie să se facă asupra pensiei în plată a autorului, întrucât numai astfel urmașii beneficiază de partea corespunzătoare din ceea ce autorul avea în patrimoniu la data decesului.

42. Aceasta este, de altfel, modalitatea generală de reglementare a pensiei de urmaș, dispozițiile art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 reprezentând doar o aplicație a regulii înscrise în art. 89 alin. (1) din același act normativ, în condițiile în care, în sistemul public de pensii, punctajul mediu anual realizat de susținător determină, prin înmulțirea cu valoarea punctului de pensie, rezultanta în plată (art. 94 din Legea nr. 263/2010).

43. **Însă, această identitate de factori nu se mai regăsește în ceea ce privește pensia de urmaș a funcționarului parlamentar. Aplicând dispozițiile art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 în complinire cu norma de trimitere, pensia de urmaș a funcționarului parlamentar, în cuantumul determinat de prevederile art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, nu se mai raportează la pensia aflată în plată (pensia de serviciu — 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni), ci la pensia de asigurări sociale reprezentată de punctajul mediu anual realizat de susținător.**

44. Or, o astfel de interpretare se îndepărtează de la însăși rațiunea instituirii pensiei de urmaș și a funcției juridice căreia îi corespunde.

45. **Dispozițiile art. II din Legea nr. 215/2015 susțin concluzia intenției de complinire a dispozițiilor art. 73¹ alin. (13) cu condițiile de acordare a pensiei de urmaș reglementate de Legea nr. 263/2010, nu și cu modalitatea de determinare a cuantumului acesteia, prin raportare exclusiv la punctajul mediu anual realizat de susținător.**

46. Interpretarea însușită la nivelul casei teritoriale de pensii, potrivit căreia pensia de urmaș se calculează procentual doar asupra pensiei de asigurări sociale (din sistemul public), nu și asupra suplimentului de la bugetul de stat care se acordă în cazul pensiei de serviciu, lipsește de efecte juridice Legea nr. 215/2015, întrucât și anterior intrării în vigoare a acestei legi pensia de urmaș a funcționarului parlamentar era calculată potrivit art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 în raport cu punctajul mediu anual al antecesorului.

47. Dacă s-ar fi intenționat ca pensia de urmaș a funcționarului public parlamentar să fie supusă în întregime regimului comun, menționarea în cuprinsul Legii nr. 215/2015 a acestui beneficiu nu era necesară.

48. Cuantumul aflat în plată al pensiei de serviciu fiind distinct de pensia calculată în baza punctajului mediu anual, rezultatul aplicării dispozițiilor art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 în stabilirea cuantumului pensiei de urmaș produce un efect contrar dispozițiilor art. 89 alin. (1) din aceeași lege, care instituie regula potrivit căreia pensia de urmaș se stabilește în raport cu pensia aflată în plată.

49. **Reținând și regula de interpretare logică ce impune ca norma juridică să fie interpretată în sensul aplicării ei, iar nu în sensul în care să nu se aplice, se impune concluzia că trimiterea la dispozițiile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 din cuprinsul art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 vizează doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș.**

VII. Practica judiciară a instanțelor naționale în materie

50. Din răspunsurile transmise de instanțele naționale la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție a rezultat o opinie potrivit căreia dispoziția de trimitere din cuprinsul art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 vizează doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș, nu și modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș, arătându-se că nu se poate limita posibilitatea de acordare a pensiei de urmaș în funcție de tipul pensiei de care a beneficiat susținătorul decedat.

51. S-a argumentat că, dacă intenția legiuitorului ar fi fost ca pensia de urmaș să fie supusă în întregime dreptului comun, nu ar mai fi existat mențiunea de la art. II din Legea nr. 215/2015. Trimiterea la art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 vizează condițiile de acordare, precum și modalitatea de calcul al pensiei de urmaș, respectiv cu respectarea procentelor stabilite de art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, fără însă ca aceasta să poată fi interpretată că, în cazul pensiilor stabilite prin legi speciale, pensia de urmaș ar urma să fie calculată doar ca procent din componenta contributivă a pensiei. Rațiunea instituirii pensiei de urmaș urmărește să asigure un venit de înlocuire în beneficiul soțului supraviețuitor și al copiilor, persoane față de care autorul are o obligație legală de întreținere, astfel că aplicarea procentului prevăzut de lege se va face asupra pensiei în plată sau a pensiei la care ar fi avut dreptul autorul.

52. În sensul acestei opinii au fost exprimate puncte de vedere teoretice de judecătoria de la *Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale*, *Tribunalul Giurgiu — Secția civilă*, *Tribunalul Ilfov*, *Curtea de Apel Iași — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale*, *Tribunalul Vaslui — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale*, *Tribunalul Buzău — Secția I civilă*, *Tribunalul Maramureș*.

53. Într-o a doua opinie s-a apreciat că dispoziția de trimitere din cuprinsul art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 vizează atât condițiile de fond pentru instituirea pensiei de urmaș, cât și modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș.

54. S-a susținut că textul de lege în discuție nu face vreo referire la modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș în raport cu pensia de serviciu. Or, atunci când legiuitorul a înțeles să facă trimitere la modalitatea de calcul al pensiei de urmaș prin raportare la pensia de serviciu, a prevăzut expres acest aspect, așa cum s-a procedat prin art. 51 alin. (16¹) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 94/1992*), art. 53 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 223/2015*), art. 68⁵ alin. (9) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 567/2004*).

55. Puncte de vedere teoretice în sprijinul acestei opinii au fost exprimate de judecătorii de la Tribunalul Ialomița și Tribunalul Vâlcea — Secția I civilă.

56. Prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere a indicat cu titlu de practică judiciară o sentință a Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale (rămășă definitivă prin respingerea apelului), precum și o decizie a Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, soluțiile pronunțate fiind în sensul primei opinii sus-menționate, respectiv calcularea pensiei de urmaș prin raportare la pensia de serviciu a susținătorului decedat.

57. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

58. Prin Decizia nr. 699 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 15 ianuarie 2021, Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate, constatând că dispozițiile art. 83 și art. 85 din Legea nr. 263/2010 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

59. La paragraful 18 din această decizie, Curtea Constituțională a arătat că: „Premisa avută în vedere este aceea că persoana decedată, prin obligațiile ce rezultă din raporturile de familie, a avut rolul de «susținător» al familiei sale, iar dispariția sa afectează nivelul de trai al celor aflați în întreținerea sa. Astfel, se impune a fi amintit că, potrivit art. 48 alin. (1) din Constituție, părinții au dreptul și îndatorirea de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, iar potrivit art. 325 alin. (1) și (2) din Codul civil, soții sunt obligați să își acorde sprijin material reciproc și să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei.”

60. Prin Decizia nr. 389 din 8 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 16 august 2021, Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 din Legea nr. 263/2010.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

61. Prin Decizia nr. 19 din 11 aprilie 2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a stabilit că: „În interpretarea art. 85 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și art. 3 alin. (1) lit. v) din Legea nr. 263/2010, vârsta standard de pensionare pentru acordarea

pensiei de urmaș este atât vârsta standard de pensionare din anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010, cât și vârsta standard de pensionare redusă în condițiile legii”.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

62. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, cu referire la cerința privind dificultatea chestiunii de drept. În măsura în care Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept investit cu soluționarea sesizării va aprecia că aceasta este admisibilă, judecătorii-raportori au opinat că dispoziția de trimitere din cuprinsul art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 urmează a fi interpretată ca vizând toate condițiile legale pentru instituirea pensiei de urmaș, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului acesteia — procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1) al art. 89 din Legea nr. 263/2010.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

Asupra admisibilității sesizării

63. Cu titlu prealabil analizei fondului chestiunii de drept supuse dezbaterei, se impune verificarea împrejurării dacă, în raport cu întrebarea formulată de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

64. Potrivit acestor dispoziții legale, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

65. Pentru declanșarea acestei proceduri, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, a instituit condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit cu soluționarea acesteia;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă;
- chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

66. Verificarea admisibilității prezentei sesizări relevă îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de lege pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

67. Litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, Curtea de Apel Iași — Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale, titularul sesizării, investită cu soluționarea apelului, urmând să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești, care, potrivit dispozițiilor art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă.

68. Astfel, împotriva modului de stabilire a dreptului la pensia de urmaș de către casa teritorială de pensii, reclamanta s-a adresat Tribunalului Iași, în conformitate cu prevederile art. 153

lit. g) din Legea nr. 263/2010, a cărui hotărâre este supusă numai apelului, potrivit art. 155 alin. (1) din același act normativ, la curtea de apel competentă — în speță Curtea de Apel Iași —, hotărârea acesteia din urmă fiind definitivă conform alin. (2) al aceluiași articol.

69. Cât privește legătura chestiunii de drept cu cauza, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat în mod constant că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să conducă la consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei, prin statuarea neechivocă asupra raportului juridic dedus judecării.

70. Din acest punct de vedere este suficient a se constata că, în funcție de dezlegarea dată chestiunii de drept sesizate, instanța de trimitere va stabili dacă pensia de urmaș la care este îndreptățită reclamanta se calculează prin raportare la pensia de serviciu de care a beneficiat soțul său sau prin raportare la componenta din cadrul acesteia, calculată potrivit sistemului contributivității în condițiile Legii nr. 263/2010.

71. De asemenea, sintagma „chestiune de drept”, la care face referire textul art. 519 din Codul de procedură civilă, trebuie pusă în corelație cu gradul de dificultate pe care aceasta îl ridică, nefiind suficient să fie identificată, în soluționarea unei cauze, o problemă litigioasă, chiar având caracter de nouate, dacă ea nu este susceptibilă, prin aspectele relevante, de a declanșa mecanismul privind preîntâmpinarea unei jurisprudențe neunitare.

72. Chestiunea de drept supusă clarificării prin sesizarea de față constă în interpretarea dispoziției legale de trimitere din cuprinsul art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006, în sensul dacă această trimitere la dispozițiile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 vizează doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș sau are în vedere toate condițiile dreptului comun ale acestui tip de pensie, inclusiv modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș, respectiv procentual doar din punctajul mediu anual realizat de susținător, fără raportare la drepturile corespunzătoare pensiei de serviciu.

73. Datorită modificărilor legislative intervenite în timp, care au vizat reglementarea pensiei de urmaș în cazul funcționarului public parlamentar, aspectul privind modalitatea de calcul al cuantumului pensiei de urmaș reprezintă o chestiune care presupune un grad de dificultate în măsură să necesite pronunțarea unei hotărâri prealabile, dată fiind posibilitatea interpretării diferite a textului de lege vizat.

74. Este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate. Aceasta este îndeplinită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare ori chiar într-o reglementare mai veche, dar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial, ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea noimei de drept analizate.

75. În cazul de față, examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență constantă, unitară sau neunitară în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, context care legitimează interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei practici judiciare neunitare.

76. Totodată, se constată că asupra acestei chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior pe calea unui recurs în interesul legii ori a unei alte hotărâri prealabile.

Asupra fondului sesizării

77. Prin prezenta sesizare, Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale a solicitat Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „*În aplicarea art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispoziția de trimitere din cuprinsul textului la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, se impune a fi interpretată ca vizând doar condițiile legale de fond pentru instituirea pensiei de urmaș sau dispoziția de trimitere vizează toate condițiile dreptului comun ale acestui tip de pensie, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului pensiei de urmaș — procentual doar din punctajul mediu anual realizat de susținător, fără raportare la drepturile corespunzătoare pensiei de serviciu?*”.

78. Pentru a examina pe fond problema de drept sesizată este necesar a prezenta evoluția în timp a dispozițiilor legale care privesc pensia de urmaș în cazul funcționarului public parlamentar, al cărui statut este reglementat de Legea nr. 7/2006.

79. Astfel, la data intrării în vigoare a Legii nr. 7/2006, 19 ianuarie 2006, art. 72 alin. (3) din lege prevedea că „*La împlinirea vârstei prevăzute la alin. (2), funcționarii publici parlamentari cu o vechime în muncă de 30 de ani, din care cel puțin 14 ani în structurile Parlamentului, beneficiază de pensie de serviciu în cuantumul prevăzut la art. 82 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor nr. 303/2004, republicată*”.

80. Conform art. 77 din același act normativ, „*Urmașii funcționarului public parlamentar decedat: soțul supraviețuitor, copiii, în vârstă de până la 16 ani sau dacă își continuă studiile, până la împlinirea vârstei de 26 de ani, ori pe toată durata invalidității de orice grad și care se află în întreținerea acestuia, beneficiază de o pensie egală cu 80% din salariul de bază avut de funcționarul public parlamentar la data decesului*”.

81. Această din urmă normă juridică a făcut obiectul Legii nr. 287/2007 pentru modificarea art. 77 din Legea nr. 7/2006 privind Statutul funcționarului public parlamentar (Legea nr. 287/2007), alin. (6) al art. 77 având următorul cuprins: „*Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește prin aplicarea unui procent din pensia de serviciu aflată în plată sau din pensia de serviciu la care ar fi avut dreptul funcționarul public parlamentar la data decesului, în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel: a) pentru un singur urmaș — 50%; b) pentru 2 urmași — 75%; c) pentru 3 sau mai mulți urmași — 100%.*”

82. În urma republicării Legii nr. 7/2006 în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 25 mai 2009, textele anterior citate au primit o nouă numerotare — art. 74 alin. (3), respectiv, art. 81 alin. (6).

83. Ulterior, dispozițiile art. 74—77, 80, 81 și 96 din Legea nr. 7/2006, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 25 mai 2009, au fost abrogate expres prin art. 196 lit. h) din Legea nr. 263/2010 la data de 1 ianuarie 2011.

84. Prin Legea nr. 215/2015 a fost modificată și completată Legea nr. 7/2006 după cum urmează:

„*Art. 1. — (...) 1. După articolul 73 se introduce un nou articol, articolul 73¹, cu următorul cuprins:*

«*Art. 73¹. — (1) Funcționarii publici parlamentari din structurile de specialitate ale Parlamentului au dreptul la asigurări sociale, în condițiile legii.*

(...) (3) La împlinirea vârstei prevăzute la alin. (2), funcționarii publici parlamentari cu un stagiu de cotizare de 30 de ani, din care cel puțin 14 ani în structurile Parlamentului, beneficiază de pensie de serviciu în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute realizate în ultimele

12 luni înainte de data pensionării. Pensia acordată nu poate depăși nivelul salariului de bază brut, inclusiv sporurile, precum și indemnizația de conducere și salariul de merit din ultimele 12 luni anterioare datei pensionării, al funcției deținute sau al funcției asimilate, după caz.

(...) (13) Pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor ai funcționarului public parlamentar, în condițiile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare. (...)

(...) Art. II. — Funcționarii publici parlamentari și asimilații acestora, pensionari la data de 31 august 2010, ale căror pensii au fost diminuate, precum și cei pensionați după această dată, care se încadrează în prevederile prezentei legi, beneficiază, la cerere, de drepturile de pensie stabilite în prezenta lege. Pensia acordată se calculează prin asimilare cu funcțiile corespunzătoare ale persoanelor aflate în activitate cu același nivel de salarizare în cuantumul prevăzut la art. 73¹ alin. (3), (4) sau (8), după caz, din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarilor publici parlamentari, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege. Dispozițiile art. 73¹ alin. (5), (6) și (13) se aplică în mod corespunzător. Drepturile se acordă începând cu luna următoare depunerii cererii de acordare a pensiei.”

85. Analizând aceste dispoziții legale se constată că, în forma inițială, Legea nr. 7/2006 prevedea în mod explicit că funcționarii publici parlamentari beneficiau, în condițiile acestui act normativ, de o pensie de serviciu în cuantumul prevăzut la art. 82 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 303/2004), iar urmașii funcționarului public parlamentar decedat erau îndreptățiți să primească, de asemenea, cu respectarea cerințelor legii, o pensie egală cu 80% din salariul de bază avut de autorul lor la data decesului.

86. Prin Legea nr. 287/2007 s-a stabilit o altă modalitate de calcul al cuantumului pensiei de urmaș, și anume prin aplicarea unui procent expres menționat din pensia de serviciu aflată în plată sau din pensia de serviciu la care ar fi avut dreptul funcționarul public parlamentar la data decesului, în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți.

87. După abrogarea expresă a dispozițiilor care reglementau pensia de serviciu și pensia de urmaș stabilite în condițiile Legii nr. 7/2006, prin art. 196 lit. h) din Legea nr. 263/2010, legiuitorul a inițiat o propunere legislativă care a urmărit, conform expunerii de motive la adoptarea Legii nr. 215/2015, „instituirea unui regim juridic reparatoriu așa cum s-a procedat cu alte categorii socio-profesionale care în anul 2010 au fost deposedate de drepturi legal câștigate, cât și un cadru legislativ nediscriminatoriu, atât în cadrul aceleiași profesii, cât și în raport cu alte categorii socio-profesionale. În urma adoptării Legii nr. 119/2010 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2010, pensiile stabilite în baza Legii nr. 7/2006 funcționarilor publici parlamentari au fost desființate. Trecerea acestor pensii în sistemul public dincolo de faptul că a desființat drepturi legal câștigate s-a constituit într-o totală discriminare atât prin reglementări diferite de recalculare, cât și prin soluționarea diferită a contestațiilor celor afectați”.

88. Rezultă astfel că scopul adoptării noului act normativ a vizat restabilirea pensiei de serviciu pentru funcționarul public parlamentar avute la data de 31 august 2010, data intrării în vigoare a Legii nr. 119/2010, scop dedus din dispozițiile art. II din Legea nr. 215/2015, potrivit căroră „Funcționarii publici parlamentari și asimilații acestora, pensionari la data de 31 august 2010, ale căror pensii au fost diminuate, precum și cei pensionați după această dată, care se încadrează în prevederile prezentei legi, beneficiază, la cerere, de drepturile de pensie stabilite în prezenta lege (...).”

89. Prin urmare, s-a prevăzut, prin art. 73¹ din Legea nr. 7/2006, ca funcționarii publici parlamentari să beneficieze de pensie de serviciu în cuantumul de 80% din baza de calcul reprezentată de media veniturilor brute realizate în ultimele 12 luni înainte de data pensionării, cu mențiunea că pensia acordată nu poate depăși nivelul salariului de bază brut, inclusiv sporurile, precum și indemnizația de conducere și salariul de merit din ultimele 12 luni anterioare datei pensionării, al funcției deținute sau al funcției asimilate, după caz.

90. Pentru pensia de urmaș legiuitorul a statuat, conform alin. (13) al art. 73¹ din Legea nr. 7/2006, că se cuvine urmașilor funcționarului public parlamentar în condițiile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010.

91. Astfel, art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 conține, sub acest aspect, cu referire la pensia de urmaș, o trimitere la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010, în acord cu dispozițiile art. 50 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 24/2000, conform căroră „Trimiterea la normele unui alt act normativ se poate face la întregul său conținut ori numai la o subdiviziune, precizată ca atare”.

92. Această trimitere are în vedere textele de lege din capitolul IV intitulat „Pensii”, secțiunea a 5-a denumită „Pensia de urmaș”, din Legea nr. 263/2010, care reglementează condițiile legale pentru instituirea pensiei de urmaș, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului acestei pensii, mai puțin dispozițiile art. 93 din acest act normativ, care vizează obligațiile instituite în sarcina persoanelor care au dreptul la pensie de urmaș pe toată durata invalidității.

93. Așadar, în situația de față, referirea la art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 este integrală, și nu doar în raport cu o subdiviziune a textelor, ceea ce conduce la concluzia complinirii art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 cu toate dispozițiile legale ce reglementează atât condițiile de acordare, cât și modalitatea de calcul al pensiei de urmaș.

94. Prin această modificare adusă statutului funcționarului public parlamentar s-a stipulat implicit că modalitatea de calcul al cuantumului pensiei de urmaș se realizează în condițiile legii generale, Legea nr. 263/2010, în noua formă adoptată a actului normativ special nefiind indicat vreun algoritm propriu de determinare a acestui cuantum, astfel cum legiuitorul a făcut-o anterior, prin Legea nr. 7/2006, până la data de 1 ianuarie 2011.

95. În concret, textul de lege în discuție nu prevede determinarea cuantumului pensiei de urmaș în raport cu pensia de serviciu. Or, atunci când legiuitorul a înțeles să facă trimitere la modalitatea de calcul al pensiei de urmaș din pensia de serviciu, a stipulat expres acest lucru, așa cum a procedat și în alte cazuri, de exemplu, prin art. 51 alin. (16¹) din Legea nr. 94/1992, art. 53 din Legea nr. 223/2015 sau art. 68⁵ alin. (9) din Legea nr. 567/2004.

96. Prin urmare, atunci când legiuitorul a dorit să instituie o derogare de la dispozițiile de drept comun a prevăzut în mod expres această ipoteză, or, în cazul de față, o astfel de premisă nu se regăsește în Legea nr. 7/2006, respectiv în dispozițiile art. 73¹ alin. (13).

97. Analizând în continuare problema de drept supusă dezbaterii se reține că, în cazul pensiilor din cadrul sistemului unitar de pensii publice, pensia în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat se stabilește pe baza punctajului mediu anual, iar, prin aplicarea procentului legal asupra punctajului mediu anual al susținătorului decedat, conform art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, se determină valoarea pensiei de urmaș.

98. Așadar, această este modalitatea generală de reglementare a calculului pensiei de urmaș, dispozițiile anterior menționate reprezentând o aplicație a regulii înscrise în art. 89 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, întrucât, în sistemul public de pensii, punctajul mediu anual realizat de susținător determină,

prin înmulțirea cu valoarea punctului de pensie, rezultanta în plată (art. 94 din Legea nr. 263/2010).

99. În situația funcționarului public parlamentar, pensia de urmaș nu poate fi raportată la pensia aflată în plată, în lipsa unei prevederi legale exprese în acest sens, pensia de serviciu fiind stabilită cu referire la o altă bază de calcul decât cea indicată de norma de trimitere.

100. A interpreta în sens contrar, prin stabilirea cuantumului procentual din valoarea pensiei de serviciu (aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat), în considerarea caracterului de venit substitutiv al pensiei de urmaș, recunoscut, de altfel, în jurisprudența instanței de contencios constituțional, reprezintă o extrapolare a textului art. 89 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 la alte situații neprevăzute de acest act normativ, ceea ce nu poate fi acceptat.

101. Se constată că, în cauză, prin prezenta sesizare se solicită instanței supreme să pronunțe o decizie prin care s-ar adăuga, practic, un nou conținut textului legii supus interpretării — art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 în complinire cu norma de trimitere, ceea ce ar însemna o depășire a atribuțiilor puterii judecătorești și o imixtiune în atribuțiile puterii legislative.

102. Or, existența unei eventuale lacune legislative, respectiv lipsa unei reglementări în ceea ce privește modul de calcul al pensiei de urmaș prin raportare la cuantumul pensiei de serviciu a susținătorului decedat, nu își poate găsi remediul în pronunțarea unei hotărâri prealabile.

103. Prevederile art. II din Legea nr. 215/2015 nu susțin concluzia intenției de complinire a dispozițiilor art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 doar cu condițiile de acordare a pensiei de urmaș reglementate de Legea nr. 263/2010, nu și cu modalitatea de determinare a cuantumului acesteia, astfel cum afirmă instanța de trimitere în considerarea faptului că o altă interpretare ar lipsi de efecte juridice Legea nr. 215/2015.

104. Conform normei de drept invocate, „Funcționarii publici parlamentari și asimilații acestora, pensionari la data de 31 august 2010, ale căror pensii au fost diminuate, precum și cei pensionați după această dată, care se încadrează în prevederile prezentei legi, beneficiază, la cerere, de drepturile de pensie

stabilite în prezenta lege. Pensia acordată se calculează prin asimilare cu funcțiile corespunzătoare ale persoanelor aflate în activitate cu același nivel de salarizare în cuantumul prevăzut la art. 73¹ alin. (3), (4) sau (8), după caz, din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarilor publici parlamentari, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege. Dispozițiile art. 73¹ alin. (5), (6) și (13) se aplică în mod corespunzător. Drepturile se acordă începând cu luna următoare depunerii cererii de acordare a pensiei”.

105. Examinând textul de lege enunțat, în coroborare cu art. I din același act normativ, prin care s-a completat Legea nr. 7/2006 cu dispozițiile art. 73¹, se observă că Legea nr. 215/2015 în ansamblul ei conține nu numai condițiile de acordare a pensiei de urmaș, ci și pe cele de pensionare necesar a fi îndeplinite de funcționarul public parlamentar, de vechime și stagii de cotizare, astfel încât nu poate fi validat raționamentul instanței de sesizare prin prisma celor arătate.

106. Pe de altă parte, se constată că mențiunea „Dispozițiile art. 73¹ alin. (5), (6) și (13) se aplică în mod corespunzător” din conținutul art. II al Legii nr. 215/2015 face trimitere atât la norma de drept care reglementează pensia de urmaș, cât și la actualizarea cuantumului pensiei de serviciu aflate în plată, respectiv componentele acesteia din urmă pensii și condițiile de acordare, strict cu referire la funcționarii publici parlamentari și asimilații acestora, pensionari la data de 31 august 2010, ale căror pensii au fost diminuate, precum și la cei pensionați după această dată, care se încadrează în prevederile Legii nr. 215/2015.

107. În consecință, examinând evoluția legislativă în materie și interpretând sistematic normele citate se ajunge la concluzia că dispoziția de trimitere din cuprinsul textului art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 urmează a fi interpretată ca vizând toate condițiile legale pentru instituirea pensiei de urmaș, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului acesteia — procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1) al art. 89 din Legea nr. 263/2010.

108. Pentru considerentele prezentate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 643/99/2021 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea art. 73¹ alin. (13) din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispoziția de trimitere din cuprinsul textului la prevederile art. 83—92 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, vizează toate condițiile legale pentru instituirea pensiei de urmaș, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de determinare a cuantumului acesteia — procentual din punctajul mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei prevăzute la alin. (1) al art. 89 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 5 decembrie 2022.

VICEPREȘEDINTELE DELEGAT
AL ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Repana